

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

Макъ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжъагъэу къидэкы

№ 114 (21843)

2019-рэ ильес

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
БЭДЗЭОГЬУМ и З

ОСЭ Гъэнэфагъэ ИИЭП
къыхэтутыгъэхэр ыкли
нэмькі къэбархэр
тисайт ижүгъотэштых
WWW.ADYGVOICE.RU

Шэпхъэшухэм адиштэу зэтырагъэпсыхъэх

Лъэпкъ проектэу «Автомобиль гъогухэр щынэгъончъэнхэр ыкли шэпхъэшухэм адиштэнхэр» зыфиорэр Адыгейим щагъэцэклэнэу рагъэжъагъ.

Шъугу къэдгэекъыжын, мы проектым хэлэжъэр шъольырхэм межбюджет трансферхэр къафатлупынам пае «ахъщэ» зээгэгыныгъэхэр Росавтодорым дашыгъэх. Ашкіэ аштэйэ документхэм къызаргъянафаэу, гъогухэм язэтгэлэпсыхъан фэгъэхыгъэу субъектхэр къэгъэлэгъюн гъэнэфагъэхэм акъехъянхэмкіэ пшъэрэлтиэ аштагъэм пэуухащт федеральэ мылькур къафатлупынам. 2019-рэ ильесым мы юфыгъом пэуагъэхъащт межбюджет трансферхэртээр сомэ миллиарди 106-м

Мыекъопэ къэлэ администрацием, псеольешл юфшленхэр зыгъэцэклэгъэ организацием ялъиклохэр.

Муниципальнэ гъэпсыкіэ зиэ «Къалэу Мыекъуапэ» хэхъэрэ гъэорышлапэу «Благоустройство» зыфиорэр ишащэ игудзу Виктор Кутенковым къызэрхигъэшгъэмкіэ, урамэу Спортивнэр зэрэзэтгэргэпсыхъагъэр зэрагъэлэгъуныр, щыклагъэхэр щынхэмэ, ахэр псынкіэу дэгъэзэжъыгъэнхэр ары юфхъабзэр зыкызэхашащгъэр.

В.Кутенковым.
Урамэу Спортивнэм игъогу шэпхъэшухэм адиштэу зэрагъэцэклэжъагъэр комиссие хэтхэм къауагъ. Щыклагъэхэр мыинэу къыхагъэшгъэхэр, гушилэм пае, гъогутамыгъэхэр зеримыкъухэ-

ехъу. Ар шъольырхэм къазэраторыщт ыкли зэраторагошщт шыкіэр УФ-м и Правительствэ ыухэсигъ.

Ыпшъэклэ зиггуу къэтшыгъэ лъэпкъ проектым къыдыхэлтыгъэу Музыкуапэ иурамэу Спортивнэм (Гагариным щегъэжъагъэу Шэуджэнным ыціэ зыхырэм нэс) агъэцэклэжъигъ. Псэолъешл юфшленхэр зэхэшагъэ ыкли пшъэрэлтиэр зэшохыгъэ зэрхэхууэр ыуплъэклугъ мыш фэгъэзэгъэ комиссием. Аш хэхъагъэх АР-м псеольешл шынхэмкіэ, транспортнымкіэ, псеуплэ-коммуналынэ ыкли гъогу хъязметымкіэ и Министерстэ, Адыгяеватодорым, гъогухэмкіэ тээфорышлапэу «Черноморьем»,

— 2019-рэ ильесым тельтагъэу Музыкуапэ игъогу 24-рэ зэтэдгэлэпсыхъанхэр тэгъэннафэ. Ахэм ашыщэу 10-мэ — гъэцэклэжъынхэр, 14-мэ — нэмькі зэтэгэлэпсыхъан юфшленхэр ашызэхэтэнхэр ары. Зэкэмки аш сомэ миллион 204-рэ пэуагъэхъащт. Мылькур федеральэ гупчэм къытупынам. Дгэцэклэжъыт урамхэм якъихыгъэ километрий фэдиз мэхъу. Аш нэмькіэу, мыхэм къахиубитэрэ лъээркыло гъогухэр, зэпъиркыл-пэхэр псеольешл организационхэм зэтэгэлэпсыхъащтых, зищыклагъэгъэ чыплэхэм нэфгъуазэхэр, тамыгъэхэр ашагъэуцуштых, нэмькі юфшленхери къадыхэлтыгъэх, — къыуагъ

аш фэгъэзагъэм ишыклагъэ ыкли ауҗырэ шапхъэхэм адиштэрэ технике іэклэль. Графикэу агъэнэфагъэм ыпэ итхэу псеольешл юфшленхэр агъэцаклэх.

Адыгейир штэмэ, блэкигъэ ильесым ишылэ мазэ и 1-м ехъулэу республикэм игъогухэм якъихыгъэ километрэ 4785-м ехъу. Аш щыщэу 274-м — федеральэ, 1317-м ехъум — шъольыр, 3221-м — чыплэ мэхъанэ я. Зэрагъэнэфагъэмкіэ, 2019-рэ ильесым ыпшъэклэ зиггуу къэтшыгъэ проектым изэшохын пае сомэ миллион 433-м ехъурэ

субсидие федеральнэ бюджетым къыхагъэшт, ежь республикэм иахьщи мыш пэуигъэхъащт. Мы мылькумкіэ шъольыр ыкли чыплэ мэхъанэ зиэ автомобиль гъогухэр агъэцэклэжъытых, агъэклэжъытых.

Лъэпкъ проектэу «Автомобиль гъогухэр щынэгъончъэнхэр ыкли шэпхъэшухэм адиштэнхэр» зыфиорэр игъэцэклэн Адыгейим мэхъанэшо Ѣыраты, аш бэклэ щэгүгъых. Ар зэшохыгъэ зэрэххурэм ынаэ тет Адыгейим и Лышхъаэу Къумпыл Мурат.

— Адыгейим тапэклэххъоныгъэ ышинымкіэ, ылыфхэм ящынэгъончъагъэ ухъумэгъэнымкіэ гъогухэм язытет зыфэдэм мэхъанэшо и. Ар къыдэтлъятээ юфишэнэр зэхэтишт, амалышуухэр къэзытыщт проектым игъэцэклэнкіэ итхъухэгъэ пстэури Ѣышэнгъэм Ѣылхырыщигъэным тыптылыщт, — ею Къумпыл Мурат.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

Сурэтхэр ыашынэ Аслын тырихыгъэх.

Дмитрий Медведевыр шъолъырхэм япащхэм адэгущылагъ

Урысыем и Правительствэ Тхаматэу Дмитрий Медведевым стратегическэ хэхъоныгъэмкэ ыкли лъэпкь проектхэмкэ Советэу Урысые Федерацием и Президент дэжь щизэхэцагъэм и Президиум изэхэсигъо зэрищагъ. Урысые Федерацием ишъолъырхэр зеклэ зыхэлэхъэгъ зэхэсигъор видеоконференции шыклем тетэу куагъэ. Адыгейим ыцэклем Адыгэ Республиком и Лышхэу Къумпыл Мурат ащ хэлэхъагъ.

Федерацием ишъолъырхэм лъэпкь проектхэр зэраацагъэцаклэхэрэм, мы лъэнъыкъомкэ ашлагъэхэм, ахэр нахь псынкэу пхырышигъэнхэмкэ джыри шэгъэн фаехэм зэхэсигъом щатгуягъэх.

Урысые Федерацием и Премьер-министрэ зэрэхигъэунэфыкыгъэмкэ, лъэпкь проект 12-мэ ягъэцкэн, 2019-рэ ильэсийн инфраструктурэр гъэлэхъягъэнэм апае сомэ триллион 1,7-м ехүү къыхагъэцкынэу щит, а мылькум щыщ шъолъырхэм афатуулшигъах. 2020-рэ ильэсийн лъэпкь проектхэр агъэцкэнхэм пае мыльку къэкчаплэхэр агъенэфэнхэу Дмитрий Медведевым пшээриль афишигъ.

«Шъолъырхэм чанэу юф ашэ. Ау пащхэм анаэ тырязгъадээ сшоигыгъ тээмафэр етуулшигъэу зэрэкором, псэ-

ольэшынымкэ нахь йэрыфэгъу уахтэм ижтьотпэ зэрэхэтхэм, шуагъэ кытэу юф ашланымкэ яшыклэгъэ амалхэр зэрэхэм. Нахь псынкэу юфхэр зэшухынха фае, — хигъэунэфыкыгъ Дмитрий Медведевым. — Гъэрекло аратыгъэгъе субсидиехэр фэгъэктэнгъе зинэ ушьхагъу зэфэшхяафхэмкэ (чыюпсийн изытет ельтигъеу) ипальэм зымыгъэфедэгъе шъолъыр заулэмэ яльэу афедгъэцклагъ. Бюджетым хагъэханэу щитыгъе тазырхэр ахэм атетхыгъигъэх. Аш амал къытыштрагъэхъе проектихэр аухыжынхэу, мы ильэсиймкэ ахъщэу къатуулшигъытэр мэхъанашко зинэ юфыгъохэм язэшохын пэуагъханэу».

Фэгъэктэнгъе зыфашыгъе, тазырхэр зэрамыгъетыгъе шъолъырхэм Адыгейри къахэфагъ. Гъэрекло чыюпсийн изытет зэрэдэгъем къыхэкъе ошэ-дэмышэ юфхэмкэ режимым техэгъагъэх, мэкъумэш лэжыгъэхэм зэрарышо арихыгъагъ. Зэрэогъугъем къыхэкъеу чыгъхэр зытагъттысхьащхэ чыгълэхэр агъэхъазырэн альэкыгъэп. Мыгъе гектар 200-мэ чыгъхэр ашагъэттысхьанэу раххуухъ. Пешорыгъэшьеу къызэрратыгъэмкэ, юфшэнхэр мы лъэнъыкъомкэ проценти 100-у зэшухыщых.

Шыгуу къэтгэхъягъы регион проект 49-рэ Адыгейим къызэрзыхыгъэр. 2019-рэ ильэсиймкэ проект 29-мэ апае сомэ миллиарди 3,5-рэ фэдиз къыхагъэцкынэу раххуухъ, аш щыщуу сомэ миллиарди 3-рэ федеральнэ бюджетым имылькушт.

«Лъэпкь проектхэр шъолъырхэм зашыпхырашхэкэ, отраслэ пстэуми хэхъоныгъе ашыщт, цыфхэм яшыклем-псэукэ зыкыиетышт. Ау мыш дэжьим тэ къы-

дгурэо федеральнэ субсидие закъом тышыгугы зэрэмыхъуутыр. Лъэнъыкъо пстэури къыдэлтытээ, мы пшээрильным изэшюхын тыкъеклонлэн фае: ахъщэ къэкчаплэхэр тэр-тэрэу къэдгъотынхэ, унэе инвестициехэр къызфэдгъэфедэнхэ фае. Республике министерствэхэм яшъхъэтихэрэе муниципалитетхэм яшыгъэмрэ пшээриль афэсшыгъ предложениеклэхэр къахынхэу, Адыгэир федеральнэ программэхэм нахь чанэу ахэлжээнхэмкэ игъю альэгъухэрэр къалонзу. Лъэпкь проектхэр республикэм зэрэшагъэцаклэхэрэм ренеу гүнэ лытэфы. Комитетэу аш фэгъэзагъэми, регион проект офисми яшыпкъеу юф ашэ», — хигъэунэфыкыгъ Адыгэ Республиком и Лышхэу.

Адыгэ Республиком и Лышхэу
и пресс-къулыкъу

Гъесэнэгъ

Программэхэм атегущыгъэштых

Тигъэзет мызэу, мытюу къыхиутыгъ адыгабзэмрэ литературэмрэкэ зэрэдже-щихэе программэхэм ыкли тхылхэм язэхэгъэуцонкэ шынэгъэлэжсъхэр, мето-дистхэр, къэлэгъаджэхэр зыхэт куп зэхашагъеу юф зеришиэрэр.

Проектым тетэу пэшорыгъэшьэу къагъэхъазырхээ программэхэм джы общественности атегущыгъэшьэу щит.

Ны-тихэр, къэлэгъаджэхэр, общественнэ организациехэм ялтыклохэр программэхэм атегущыгъэшь, яшошхэр къараалонхэе фае. Зэклэмки программэ 11-мэ япроектхэр цыфхэм къахалхъагъэх. Адыгабзэмрэ литературэмрэ язэгъэшэн нахь дэгьюу зэхэшгээшнэй.

пае шэгъэн фаехэр къалон альэцьищт. Мыгъэ апэрэу са-быйхэм адигабзэр нахь пасэу — къэлэцыклю тигъыпхэхэм аяягъэшгээнэм тегъэпхэхэгъе программэ зэхагъэуцуагъ. Аши нэуасэ цыфхэм зыфашын ыкли яшошхэр къыраалонхэу амал я. Программэхэм япроектхэм къараалонхээр ялтыгъеу авторхэм хэгъэхонхэр ыкли зэхъокыныгъэхэр афашиштых.

Цыфхэм яшошхэр шынэгъэхэм ахэгъэхъогъэнэм пыль республике институтын исайт агъэхынхэ фае. Етланэ программэхэм ятегущыгъэн иклюххэм институтын исайт аштегущыгъэштых. Институтын иадрес: **Мые-къуап, Ленингийн нурум, унэу N 15-р.** Тхыгъэу къырахылэхэр институтын иприемнэ къахынхэ фае. Телефону **8 (8772) 52-58-00-мкэ** узыфее уахтэм утеон плъэкыщт.

Хыисап еджаплэм юф ешлэ

Республике естественнэ-хыисап еджаплэм ильэс къэс Адыгэим икъушхээ чыгъп дахэхэм хыисап еджаплэм къацызшыгъ.

Мыгъэ аш фэдэу Урысыем ичыпэ зэфэшхъафхэм къарыкырэ къэлэдажаклохэм республикем щыщхэри ахэтхэр мы еджаплэм хыисаплэм ишъэфхэр щакуштыхъ, зытагъэлэсфыишт, къушхээ жыс къабзэ къацшт.

Мы мафхэм еджаплэм нэб-гыри 160-рэ щеджэ. Еджэгъур оклофэ къэлэдажаклохэр Урысы-

ем хыисап шынэгъэлэж цэрийхэм ялекциехэм ядэуущтыхъ, олимпиадэхэм япрограммэхэм атегъэпхэхэгъе задачэхэр къашыщтыхъ.

Адыгейим илтыклоу тигъэфэ еджаплэм щыгъэхэр республике естественнэ-хыисап еджаплэм тэххэгъэхэр щызышыгъэхэр арих. Урысыем инэмыкль чыгълэхэм къарыкыгъэхэр тхылтэу къагъэхъигъэхэмкэ (япортфолиокэ) къыхахыгъэх. Ахэм ахэтхэр олимпиадэхэм аштаклэгъэхэр

ыкли призер ашыхъугъэхэр.

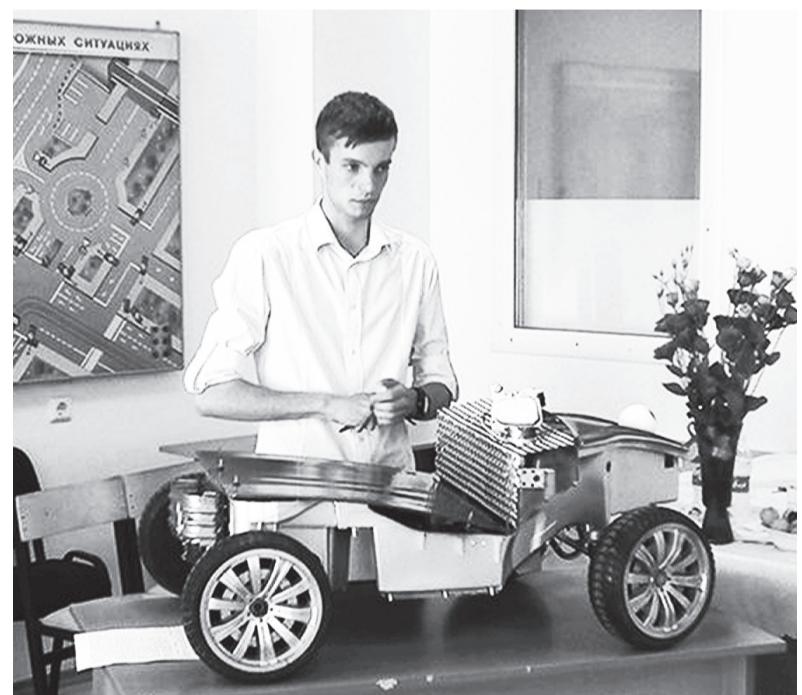
Гъэмэфэ еджаплэм щыгъэхэр я 7 – 11-рэ классхэм якъэлэ-еджаклохэр арих. Ахэр шынэгъэлэж цэрийхэм зэхагъэуцогъе программэхэмкэ мыш щеджэх. Еджэгъу уахтэм үүж къэлэдажаклохэм джэгукэ тигъэгъонхэм, арт-фестивальхэм, экспуриенхэм, спортивнэ юфтъабзэхэм ахэлжэхэх.

Мыгъэ я 25-рэ тигъэфэ еджаплэм зэхашагъэм бэдээгогъум и 20-м нэс юф ышшэшт.

Юфшэгъэ гъэшгэгъон

Мыкъопэ къэралыгъо технологическэ университетын хэт Политехническэ коллежым мы мафхэм дипломнэ юфшэнхэр къыщагъэшыпкъэжых.

Рационализаторскэ ыкли изобретательскэ юфым пыщэгъэ студентхэм аш юфшэгъэ гъэшгэгъонхэр къырахылэгъэх. Ахэм ашыщ Павел Матвеенковым иоффшагъеу коцыр үзүүхэжээ комбайнэр икъу фэдизэу къэлэдажаклохэм мэхъанашко зинэ пэуальэр.

Комбайнэм ычэгъ укычэлэлэнэр, аш унэсныир къинэу щит. Павел къыгуулшигъеэ пкыгъом видеокамерэ зэрэхэтын ишугъэкэ, узынэсүн умылъэкыре чыгълэу комбайнэм хэтхэм компьютерымкэ е смартфонымкэ уалъыплээн плъэкыщт.

— Павел мы юфым ятлонэрэ курсым къыщагъэжъагъэу пылыгъигъ. Шынкъэ, изэкъуагъэп, студентхэм япроектнэ-конструкторскэ бюро хэтхэр аш ишын хэлэхъагъэх, — elo Политехническэ коллежым икъэлэгъаджэу Цыкъэжыкъо Бисльян.

СИХЪУ Гошнаагъу.

Іоныгъу-2019-рэ

Игъом ыкчи кізыгъэ фэмыхъоу

Адыгейм ичыгулэжхэм мыгъэ йуахыжынэу пстэумки бжыхъэсэ гектар 103230-рэ апхыгъагъ. Аш щыщэу 11626-р хъэм рагъеубытыгъ, коцыр 91093-рэ мэхъу, рапсыр гектар 6665-мэ атырапхъэгъагъ, тритикалеу 394-рэ хальхъагъ.

Мы ильесым икъимафи, гъатхэри зэрэфебагъэхэм, ощххэр зэрэмакхэм апкъ къикыкіэ бжыхъэсэ лэжыгъэхэм яложын, ыпэрэ ильесхэм ягъэшшагъэмэ, тхъамаф-мэфипш фэдизкіэ нахъыжъеу рагъежъагъ. Хъэмре рапсыр алоожыгъахъэх, мы

120-рэ лэжыгъэм иуахыжын мыгъэ хэлажъэ, ахэм къајожырэр автомашинэ 200 фэдизмэ йуашы. Тифермерхэм ежхэм акуячкіэ пстэури зэшшуахъ, гъунэгъухэм ятехникэ къирахъблэгъэн имышыклагъэу, зэфирекуужых. Лэжыгъеу къа-

лъхъэгъагъ. Аш щыщэу 1885-р хъэм рагъеубытыгъагъ, рапсыр гектар 1260-рэ хъущтыгъ. Ахэр йуахыжыгъахъэх.

Хъэ гектарым, гуртыымкіэ лытагъэу, центнер 50,4-рэ къирахъгъ. Блэкыгъэ ильесым егъэшшагъэмэ, ар центнери 6-кіэ нахъыб. Мэкъу-мэшымкіэ район Гъэорышапіэм ипащэ къизэриуагъэмкіэ, центнер 60-м ехъу къизыхъжыгъэхэри хызметшапіхэм ахэтых. Зепстэумки хъэ тонн 9500-рэ районным щаугоижъигъ.

Рапсыми мыгъэ нахъыбэу къытыгъ, гуртыымкіэ, центнер 20-м ехъу. Ар блэкыгъэ ильесым къаахъжыгъэхэм центнери 10-м ехъукіэ нахъыб. Рапсэу къирахъжыгъэхэм тонн 2520-рэ мэхъу.

Бжыхъэсэ коцэу гектар 15628-рэ Кошхъблэ районным ичыгулэжхэм хальхъэгъагъ. Тызшыкіогъэ мафэм аш ипроцент 35-р ары алоожыгъагъэр, ар гектар 4365-м ехъу. Гуртыымкіэ зы гектарым къирахъжыгъэр центнер 50-м клахъэ. Ар 2018-рэ ильесым егъэшшагъэмэ, центнери 5-кіэ нахъыб. Сэмэгу Заур къизэри-

иуагъэмкіэ, центнер 70-м нэсэу къизыхъжыхэрэхэм хызметшапіхэм ахэтых. Мы уахътэм коц тонн 30900-м ехъу аугъоижъигъахъ.

— Пшэрырь шхъаїэу тилэр лэжыгъэу хэтльхъагъэр игъомыкі кіэзигъэ фэмыхъоу йутхъжыныр ары, — къыуагъмэкъу-мэшымкіэ Гъэорышапіэм ипащэ. — Ашкіэ зыпари пэриохъу мы уахътэм тилэпшь, аш тетэу йоныгъо уахътэр туухиинэу тыщегуугъы.

Гъэтхасэу щыхалхъагъэхэми ягуу тшыгъэ. Бжыхъасэхэм ягъэшшагъэмэ, ахэм мыгъи яоф нахъ дэй. Гъэрекло фэдэу джыри огъум гумэкыгъохэр къафишигъэх. Ошх зямыгъээр жыноигъокіэ мазэм икъихъагъухэм къащегъэжъагъ. Аш тыгъэгъязэм, натрыфым, нэмийкіэу гъэтхасэхэм атырапхъагъэхэм лъэшэу иягъэ якыгъ. Сэмэгу Заур къизэриуагъэмкіэ, ильес къэс бжыхъасэу хальхъэрэри гъэтхасэхэри зэфэдиз ашых. Аш фэдэу мыгы ахэм гектар 18000 фэдиз арагъеубытыгъ. Аш щыщэу 7364-р түгэгъяз, лэжыгъэ чылапхъэ ашыщ натрыфир гектар 8980-рэ мэхъу, соер 490-мэ атырапхъагъ, гъэтхэс хъэ гектари 100, зэнтхъэу 500, нэмийкіхэр ялэх. Ахэр, зыпари гужуагъэ ахэмитэу, игъом хальхъагъэх, яшшыгъэх, ау...

Мэзиту фэдиз хуугъэу ошх зэрэшимишэ иегъэшхо къэклиагъ. Лэжыгъэхэм зыкъизщаэтиштэу, цэхэр зыщархъоштхэ уахътэм шынэгъакіэ алэкхъагъэп. Шыпкъэ, районным игубгъохэр къэпкүхъэхэмэ, лъагэу зыкъизэтиштэу түгэгъээ дахэу къэгъагъэ хуугъэхэм уалокіэ, ау ахэр макіх. Нахъбэрэм аххуагъэп, шхъаїу апхъуагъэхэр цыккүх э аптыхэп. Ахэм ошххэр къизэкиэлтигъуагъэхэм ишгээ ин къизэрафимыхъыжыщтыр нафэ. Арышь, бжыхъэсэ лэжыгъэ бэгъуагъэм рэгушхохэм, гъэтхасэхэм аш фэдэ къатынэу ашыгүгъихэрэп, гъэрекло фэдэу джыри чэнагъэхэр зэрашыщхэм фэхъазырых.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Сурэтхэр іашынэ Аслын тырихыгъэх.

уахътэм етупшыгъэу йуахыжырэр коцыр ары, гектар 35864-рэ хагъэкыгъ. Гуртыымкіэ зы гектарым центнер 49-рэ республикем къыщырахъ.

Анахыбэу бжыхъасэхэр хэзэлжэхъэрэм ыкчи ильес къэс лъэнэйкіо пстэумки пэригынгээр зыыгъхэрэм ашыщ Кошхъблэ районыр. Йоныгъо уахътэр зэрэшыкіорэм зыщидгъэгъуазэ тшлонгъоу блыгэ мафэм аш түкіогъагъ. Районым мэкъу-мэшымкіэ и Гъэорышапіэм ишащэу Сэмэгу Заур зыгуджъэкіагъ.

— Тимэкъумэш хызметшапіхэм ильес къэс зэрхабзэу, лэжыгъэм иуахыжын лъэнэйкіо пстэумки зыфагъэхъа зырыгъэу еклонгъагъэх, — къыуагъ аш. — Мыгъэ нахъыжъеу фежьеэнхэу зэрхъущтыр къидалытээ, щифэ-гъэстынхъэ материалхэри, техникири игъом зэрэгтээгъотыгъ, зэтырагъэпсыхъагъэх. Пстэумки комбайнин

йоныгъо уахътэр тэклэу пстэури аухымэ, хызметшапіхэм лэжыгъэ анахъ бэгъуагъэ къизыхъжыгъэхэр, лэжыгъэм иуахыжын анахъ чанэу хэлэжъэгъэ комбайнэрхэр, водительхэр, нэмийкіхэр къыхагъэшынхэри хэбзэшүу мы районным щыхъугъ. Мыгын аш тетышт, ау Заур къизэриуагъэмкіэ, хызметшапіхэм агощигъэх. Нахъ инхэу гектар 300-м ехъоу зылэжыхъэрэм цыккүх, зичыгу нахъ макіхэмрэ зэфэшхъафэу къахахыщтыр.

Муниципальнэ образование

Бэдзэогъум и 3-р — Урысые Федерации и Къэралыгъо автоинспекции и Маф

КъАНЭКЬО Азэмат:

«Мы сэнэхьатым угулэ уфэмыщагъэу Йофрышшашьущтэп»

Къэралыгъо автоинспектор. Мы сэнэхьатым еплыкъэу фырялэр зэфэшьхъаф.

Зымышшэхэрэм ар къызэрыкъоу къашлоши — машинэр къебгъеуцун, ар зезыфэрэм протокол къынфитхыкын... Ау ар апэрэ еплыкъэу а йофшэным фэшьшырэ къодыр ары ныэл. Нэмэйк подразделенихэм якъулыкъушшэхэм ябгъапшэхем, гъогу инспекторхэм пшээдкыжъеу ахырэр нахь маклэп. Гъогу инспекцием ухэтэу йоф пшэнэри щынагъу, къины ыкли ар пстэуми афэукъочырэп.

Гъогу-патруль къулыкъум инспекторхэм гъогум сакъыныгъэу къышызхагъафэрэм ишуагъэкъе авариу гъогухэм къатеххъярэм иччагъэ нахь маклэ зэрэхъурэм имызакъоу, бзэджашшагъэу зэрхъялан альэкъыштхэм къащэкъе. Гъогурыкъонир щынэгъончъенм, аш хэлажхъярэм ящынагъэ ыкли япсунагъэ къеукумэгъянхэм автоинспекциер ишьыпкъэу ыуж ит. Яофишэн шуагъэ къытэу зэрэлъагъякотштим инспекторхэр мышьыжхъеу ыуж итых. Водительхэм,

льэсрекъохэм, гъогу-патрулым икъулыкъушшэхем язекъуакъе, азыфагу ильзэфыщтыкъе зынэсирэр хэти изэхшыкъе къизихыкъе, йофгъоу къеуцухэрэр дэгээзэжьыгъе хъущтых.

Къэбар жыгъяам иамалхэм мафэ къэс артэлтэльгээ гъогу инспекторхэм ешьогъе водителхэр къыззераубытхэрэр, ахэр къыззераупуцужхэрэр, гущые дысхэр къазэрараюхэрэр. А зэпстэуми шэн гээтилъыгъе ящикигъа.

Къинагъохэм къамыгъаштэу ильэс 24-рэ хъугъэ Къанэкъо Азэмат а сэнэхьатымкъе йоф зишшэрэр. Ар Джамбэчье къышыхъу ыкли щеджагъ. Дээ къулыкъум къызекъижхэм Адыгэ къэралыгъо къелэгъэдже институтым спортымкъе ифакультет къуухжыгъ. Аш дакъоу атлетикэ онтэгъум Азэмат пылтыгъ ыкли спортымкъе мастер хуунымкъе кандидат шапхъэр ригъэкъу. Джамбэчье гурит еджа-Пэм ильэсито йоф щишлагъэу, хэгъэгу клоцлиофхэмкъе къулыкъум

хэхъанэу рихъухъагъ. Красногвардейскэ районым лъыхъонымкъе иотдел иоперуполномоченнэу 1994-рэ ильэсийм щыригъэжьагъ. Ильэсийм юфышагъэу гъогурыкъонир щынэгъончъенмкъе автоинспекцием зигъэзэжьыгъе непэ къынэсигъэми аш юф щешшэ. Азэмэт ОБДПС-м иротэу N 1-м хэт, полицием икапитан.

— Сищынагъе мы сэнэхьатым зэрэспхыгъэм зы мафи сиркыгъожъяэ къыхэкъыгъэп, — ело Къанэкъо Азэмат. — Цыфыгъе шапхъэхэм сатетэу юф зэрэсшшэштим, пшээрилъэу тиэхэр зэрэзгэцэклэштхэм салыль.

Ары, джырэ дунаим инспекторэу гъогум уттынэр псынкъагъоп. Гъогу зекъоним зызериушшомбгъурэм къыхэкъеу юфэу ашшэрэр мафэ къэс нахь къин мэхъу. Хэбзэгъэуцгъэхэм зэхъокъынгъэхэр бэрэ зэрафэхъурэм фэшл инспекторхэм ялээлэсэнгъе хагъэхъон фаяу мэхъу. Чэши мафи, ошхи оси ямыгъеу гъогум къин

шыхэфэгъе цыфхэм іэпилэгъу афэхъунхэм фэхъазырых.

— Мы сэнэхьатым угулэ уфэмыщагъэу юфрышшашьущтэп, хэшшыкъ фууиэн фае, — къеуатэ сицүшшэгъу. — Мэхбанэ зиэри ощ нахынжхъеу ильэс пчагъэм юф щышлагъэхэм къыуалорэм уедэлун зэрэфаэр ары. Джы къынэсигъэми сиыгъесаагъэхэм яушыйхэм уашлокы хъущт юу сшэрэп.

Къанэкъо Азэмат шүкъе зицүгъу къышыгъэхэм ашыцыхи ипащэхэу Лыунэе Тимуррэ Платыкъо Ичрамэрэ. Джаш фэдэу ильэсий б хъугъэу зэготхэу къулыкъур дэзыхъирэ Хъокъо Нурабий ыцли аш къыхи гээшгъи.

Бэрэ къыхэкъи хъугъэшшэгъе къин дэдэхэм гъогу инспекторхэр ахадхэу, аварие гухэкъышхэм арихъыгъэхэу, цыфукъыгъаби зэрхъяа. Аш фэдэу гукъэкъыжхэмкъи Азэмат къыддэгэощагъ. Азэмат заулэкъе узэкъэлбэжъмэ, Мыекъопэ районым авариешху щыхъу-

даплу. Амир ильэс 24-рэ, Мадинэ ильэс 10 аныбжь.

Непэрэ мэфэкъ Азэмат иофишшэхъэ, ветеранхэм (ахэр зынагъэупшхэрэп) афэгушо. Псаунагъэ пытэрэ къялчирэ ялхэху, зэрэдэкъыгъэхэм фэдэу яунагъохэм къагъээжьэу, ядунаи ма-мырэу щынхэу афэлъало.

Ягушшуагъокъэ ветераным дэгоощагъэх

Урысые зэнэкъоу «Безопасное колесо-2019» зыфиорэм икэух Татарстан икъалэу Казань щыкъуагъ. Мыекъопэ гимназиу N 5-м инспектор ныбжыкъэхэм яотряд (ЮИД) аш Адыгеир къицигъэлъэгъуагъ.

Татарстан икъэлэ шхъяаэ шъольыр 85-мэ къарыкъыгъе ныбжыкъе инспекторхэрэ, ахэм якъэлэгъаджхэрэу, автоинспекциехэм ялтыкъохэу нэбгырэ 340-рэ фэдиз къеблэгъагъэх.

Гъогурыкъоним ишапхъэхэр, гъогу хъугъэ-шлагъэм хэфагъэм аэрэ медицинэ іэпилэгъур зэргэгъэгъотыщ шыкъе, пэриоххэр къеуухъэхээ күшхъе-фачъэр зэрэзепфэштыр нахь

дэгъоу зышшэхэрэмкъе инспектор ныбжыкъэхэм зэнэкъоу-гъэх.

Тикомандэ къызегъээжьым, игъэхъагъэхэмкъе дэгоощэнхэу ыкли Урысые Федерации и Къэралыгъо автоинспекции и Мафэ илэгъокъе Цэй Аслын дэжэ къялчирэх. Аслын Хэгъэгу зэошхом ыкли хэгъэгу клоцлиофхэмкъе органхэм яветран.

Зэлукъэгъум къэшакъо фэхъу-гъэх эреспубликэ автоинспекцием ыкли МВД-м ипресс-культику илофышшэхэр.

«Казань щыкъохэе зэнэкъоу къум гъогурыкъоним ишапхъэхэм алъэнхъохэе тикомандэ шынэгъэе дэгъуухэр къицигъэльгэгъягъэх, тапэки ныбжыкъе, ахэр щынэгъээм къа-щышхъялэштых», — хигъэунэфыкъыгъ гъогурыкъонир щынэгъончъенм ипролагандэхэе отдельим ипащэу Бээджэхъыкъо Мурат.

Шыгу къэдгээжьын, Цэй Аслын Къэралыгъо автоин-

спекцием инепэрэ къулыкъу-шэхэмкъе щысэтехэп! Адыгеим гъогурыкъонир щынэгъончъенмкъе пропагандэ юфшэ-ныр ылэе тэуцоном зиахыншту хэзэлхъагъэхэм аш ашыц.

Нэктубгъор зыгъэхъазырыгъэр юшынэ Сусан.

Ветераным дэж хъакъеу еблэгъэхэм заом ильхъан къинэу зыхэтгъэхэм, ГАИ-м къулыкъур зэрэшихъыгъэм афэгъэхъыгъе къэбар гъэшшэхъонхэр аш къафиотагъэх, игукуцыгъэхэмкъе къадэгроощагъ.

Теклоныгъэр кызызыдахыгъэр ильэс 75-рэ зэрэхъурэм ипэгъок!

Я 40-рэ мотострелковэ бригадэр

Заор зыкторэр ильэс хуугъэу шхончэо корпусэу полковнику М. М. Шаповаловыр зипэшагъэм я 40-рэ хэушхьафыкыгъэ мотострелковэ бригадэу полковнику Н. Ф. Цепляевыр зикомандирыгъэр кыратыжыгъагь.

Бригадэм куудажэу Кощхяа-блэ дэжь зыщигъэлти, пыим пхашаа щыпецуцужыгъагь. Ашыгъум бригадэм хэтхэм нэмыц автомашинэ 12, зы машинэ псынкэ, мотоциклиту ыкы зы гаубицэ агэстистыгъагь.

1942-рэ ильэсийн имэкьюогу мазэ Кавказыр зыштэнэу кынлыгъэ фашист техаклохэм кынташылгэгэ заор Пышээ лушо щыххугъэ хуугъэшлагъэхэм анахь шхьааэу хуугъагь. Ар зэраухыщ шыкээм ельытыгъагь Хэгээгү зэошхом күххэу фэххүщтири. Пыим ыгээфедэрэ лашэ мэххаджэм фэдэ тидэхэм ямыагъэми, Мьеекъуапэ къекүштигъэ фашистхэм тидэхэр пхашаа апэуцужыгъагь. Я 40-рэ Краснознаменэ мотострелковэ бригадэр ахэм зэу ашыгъыгь.

Инэпээпл хуугъэ

Икыгъэ мэкьюогу мазэм Мьеекъопэ районым ит псеуплэ Усть-Сахрай я 40-рэ мотострелковэ бригадэр зызэхщаагъэр ильэс 77-рэ зэрэхугъэ ахылгагъэу саугъэт кызызэуахыгь. Ар тикээл шхьааэу Мьеекъуапэ кызызэраухумагъэм итамыгъэу алъытагь. Урысаем идээ-тарихь обществе иквутамэу Адыгэ Республикин щылэхэтхэу, философие шэнэгъэхэмкэ докторэу Іазэзыхык Геннадий Хъасанбый ыкъор, педагогикэ шэнэгъэхэмкэ кандидатэу, тхакло Иван Бормотовыр, Мьеекъопэ районым идепутатхэр, къээзкэ обществэхэм ялтылохэр саугъэтим икызызэуухын хагъэлэжъагъэх. Адьгейм иныбжыкэ армиу «Хэгээгур» зыфайорэм ильхъоно отряд, псеуплэхэу Усть-Сахрай, Победэм, Каменномостскэм, Новопроладнэм, Дахъо ыкы Хъымышкэй къарыкыгъэхэр кырагъэблэгъэгъагъэх.

1941-рэ ильэсийн, мэкьюогу и 22-рэ ошэ-дэмышэу нэмыц техаклохэр кызызтебанхэм, Адьгеймрэ Пышээ лушорэ ашыгъэштигъэхэу ежь-ежырэу заом лухэ зыштоигохэр зыхагъэхэгъэгъэхэ я 72-рэ Кубанскэ кавалерийскэ дивизиер Краснодар щызэхашгъагь. Ашхэтгэхэгъэхэ псеуплэхэу Джаджэ, Дондуковскэм, Кореновскэм, Красноармейскэм ыкы Мьеекъуапэ щылхэр. Нахыбэр граждан заом хэлэжъагъэу щыгъагь, ахэм граждан заом и и Лыхъужэу И. А. Кочубей ыкъор Матвей ахэтыгь.

Кызыкэлгыагъэхэм

Пыир Кырым зэриштэштим пылтыгъагь, дивизиу зэхщаагъэр

зэрэшитэу Кырым фронтим хагъэлэжъенэу агъекогъагь. Зэо мэшуаау зыхэфагъэм дивизиим изэолыбэ хэклидагь.

Мэкьюогу и 16-м псаоу къэнагъэхэр Тамань нэсыгагъэх, аш я 40-рэ хэушхьафыкыгъэ мотострелковэ бригадэ щызэхщаагь, полковнику Н. Ф. Цепляевыр пащэу къафашыгъагь. Бригадэм шхончэо батальониц нэбгырэ 80 зырыз хуухэу, нэмыц танкхэм апэуцужыщ ротэр ыкы зы минометнэ батальон хэтгэгъэх. Советскэ Союзны имаршалу С. М. Будённэм бригадэр зэоным зэрэфхэзьырэ станицэу Старокорсунскэм щиуплэкгъагь.

Шышхьээу мазэм нэмыц армиу «А»-м идэхэр Мьеекъопэ лъэныкъом кыуитэкъогъагь. Ахэм я 17-рэ армиери ашыгъагь, аш я 44-рэ дээ корпусыр, я 57-рэ танковэ корпусыр, я 49-рэ куушхьэ корпусым щыщ частхэр хахьэштигъагь. Генералэу Конрад якомандиригь.

Корпусым епхыгъагьэх алерэ куушхьэ шхончэо дивизиу «Эдельвейсэр», я 4-рэ дивизиу «Энзиан» («Горечавка») зыфайштигъагь ыкы я 97-рэ дивизиер. Конрад икорпус Приэльбрусьем кынчегъэжъэу Мьеекъуапэ, Туапсэ нэсыжэу кынчегъэжъэгъагь. Я 49-рэ куушхьэ ыкы я 44-рэ

нэмыц дээ корпусхэр Мьеекъуапэ дэтгэгъагь.

Я 17-рэ армиер СС-м итанковэ дивизиу «Викингыр» моторизированнэ дивизионрээ къэпгэштигъагь. Ахэм афэшхьафэу Мьеекъопэ лъэныкъом щылхэр заом хэлэжъэнхэу хазырыгъэх я 97-рэ нэмыц куушхьэ дивизиер, я 3-рэ танкэ корпусыр, я 13-рэ танкэ дивизиер, алерэ танкэ армиер, нэмыкхэри.

Фашистыдэхэм Темир Кавказыр аштэним ишынагь щылхагь. Бэдээгъум пыим ятлонэрэу Ростов-на-Дону ыштэжьи, Ставрополь, Ермэлхьабэ, Мьеекъуапэ альянкъохэ зыкынгээштигъагь. Пышээ лушо

ишъофф нэкхэм нэмыц танкхэр къащыгъэуцунхэр хылтагъагь. Ошьогум нэмыц самолетхэр щыхушштигъагь, тидэхэр зыдэштигъэхэр пащэхэм псынкээу анагъэсэштигъагь, тизэолхэр зэклэштигъэхэм пэриоху къафэхуцтигъагь.

Шышхьээум иятлонэрэ мафэ полковнику М. М. Шаповаловыр ишхончэо корпус къалэу Ермэлхьабэлэ пыим зэримыштэнэу станицэхэу Прочноокопскэм Григориополисскэм къаришэлэнхэу унашьо кынчашыгъагь. Аш даалоу къалэхэу Мьеекъуапэ Туапсэрэ нэмыцхэр зэрэтомыбэнэштхэм лъяппльэн фэягъагь. Аш фэдэ пшээриль ин кынчашыгъагь шхончэо корпусым ианахь итанкэ корпус лъяшхэр кынчашыгъагь. Шаповаловым зынчигүүн къаччэу илагъэр алерэ шхончэо корпусымрэ я 40-рэ мотострелковэ бригадэмрэ. Корпусым шхончэо бригадиту хахьэштигъагь — 113-мрэ 139-мрэ.

Пыим жэхажэхэмэ, псеэмблэжъэу пэуцужхэээ итанкыбэ

къафэхуцтигъагь Мьеекъуапэ еклюлэхээ, станицэу Кужорскэм дэжь тизэолхэр пыим кынчашыгъагь. Цыфхэмкэ лашаки бэкэ ежхэм ашхьащыгъагь нэмыцхэм кызыкэлгыагъэх чэш-мэфитдо язэуагъагь.

Нэжжым станицхэу Ярославскэм Кужорскэм адэжь кынчашаухуцхэйхэм, купитлоу загоши, пыим кынчэлкэлжынхэ альэктигъагь.

Куушхьэхэм къаухумагъэх

Зэолхэм азынкыю Мэхъюш имээзээчи псеуплэхэу Баговскэм Бугунжа зыфайорэмрэ адэжь кынчашхэйгъагь, адрэхэр, автоколоннэу машинэ 200 фэдэз хуущтигъагь, Тульскэм, Каменномостскэм, коммуунэу «Владиленям» (псеуплэу Победэр) ыкы Новопроладнэм къяклохэжьгэгъагь. Еланэ зэххажахы, бригадэм Кавказ куушхьэ тхыцээр кынчээчи «Красная Поляна» зыфайорэ чыпээм нэсыгъагь, зэолт 2500-рэ фэдэз зэрэхуцтигъагь.

Аш ыуж бригадэм хэтхэр Туапсэ къээзухуумагъэхэм адээзэуагъагь, Краснодар шхажафит зышыжыгъэхэм ашыгъыгь.

Автоколоннэм Мьеекъопэ районыр кынчээчи эзхум нэмыц самолетхэр бэрэ къяуагъагь. Куушхьэтхэу Унэ-Козэ къехыхэу псыхью Дахэ къэсыфхэкэ къиниыбэ альэгъугь. Веэзеходхэр кынчээриштигъэштхэм гъогур мэзим щыпхыраупкынэу хуущтигъагь, улагъэхэм ашыгъэу зыпэ хэкхыэрээр гъогубгүм ыкы псыхью Шушук инэпкхэм ашагъэтилжыгъагь. Джареүтшэу автоколоннэр куушхьэтхэу Тхъачээ дэжь ерагъэу къихэгъагь.

Бригадэм техникиу кынчээриштигъэри лашу илэри Тульскэм щызэхашгъэгъэ партизан купэу «За Сталина» зыфайштигъэхэм кынчашыгъагь. Кавказ заповедники кынчээчи, хы Шуцээ лушом екгуагъагь. Аш фэдэзим бригадэм икомандиригъагь, зыбгээ нэмыцыщ пхырыкыгъэ Н. Ф. Цепляевыр лэхээ къаухумагъэхэр, щэхэр, пулметхэр, улагъэхэр тхыцэлжээ зэрэхуцтигъагь. Нэмыц самолетхэр ашхьащыгъэ зэлжимоу щылхуохуцтигъагь.

Къинмыгъуае альэгъугъэу ягъогу къаухи советскэ частьхэм ахэххажыгъагь.

Иван БОРМОТОВ.
Тхакло.

Натхъо Къадыр итхылтык! Эу «Легенда о великом похищении» зыфи! Орэмк! Э сиши! Ош! - гупшыс

Адыгэхэм Засс ыпхъу къызэрахъыгъагъэр

Зэманыжь блэкыгъэхэр боу күурпэнэгъэх:
цыиф хье кызэрсыклохэм ягугъэ ашызэпыкIэу,
хъульфыгъэ зыцээр онэгум кымыкIэу,
псэр алэгоу, йашэр аблыгоу, лъепкым
паэмэ, зафэхэу, хьехэу, анапэ къабзэу,
псэемыблэжыгъэх.

Псынкылгъэп адыгэм иьтогъ,
ауми, игугъэ зыкли чинаргъэп,
илыгъи игущыи ялцыхъыгъэп.
Къиныбэр къызызэринэкъызэ,
ззоожъхэм, лыгъу-лыстхэм ахэ-
стыхъэзэ, зэгорэм лъепкыышхо-
щтыгъэ адыгэхэр дунаим үунэ-
үунэу щитэкъуяхъягъэ хъуягъэ. Ау
сыд зэхъуи чыгужъыр ным
ычыыпэу нэрызы зымышыгъэ-
хэу, чээзымыдзыгъэхэу, къэзы-
мыгбынагъэхэм яхъатыркъе
дъяпъе лъячлэм ыютэжъыгъ-

Блэкыгъэ чыжъэм иджэр-
пэджэжь уахътэм хэклиакъэрэп,
лэпкынм ишлэжь ар ныбжы-
рач ухтышт.

зэхэсхыгъ, зэрэзтэкышо щылагьэп, къэзыхыгъяхэм ац!эхэр т!экly зэрэзблахьурэм нэмькык!э, — elo Натхьо Къадыр — Ay Хъырцыхъыкъо Алэ ыц!э зэфэдэу къиралоштыгъ, ар абдзэхэл п!экъо фэшыгъяу Джэнчэтэхэм ашыщыгъ, Кавказ заом

Натхъ Къадыр гупшысэшху ылэжьырээр кластьехъэу «Адыгейим и Щитхузех» зыфиорэ медальыр фагъэшьошагь.

Повестым икъэхъукI, купкIэу иIэр

Тхылтыр инэп, ау тептээшьуа-шэмки, купкэу илэмки зэдештэ: гүщилгэр, аш кыкылтыхыкорэ шхъицтыр ыкыл клаух посэль эзфэхьысъжыр. Повестыр Натхьом игушил кызызуюхы. Аш кынщело ицыктугом кынщегъэжьагъэу пышсэхэр, таурыххэр, нарт орэдхэр икласэхэу, аклэдэлгэу илээр зэрэштыгъэр. Ятэренэу ымыгъэгүпсэфэу, Кавказ заом хэтыгъэ лыхуухъэм якъэбархэр кыифилтэнхэу зэрельтуштыгъэр шыгылшэрэл.

щыгын бэр ёбын бүлшэрэл.

Натыхьуае яунагъоکіә къызаккошыжхъэм яунә хъакіещ шыпкъэ зэрэхүйгаъгъэр, пчыхъэрэ лың хэклотагъэхэр къызэрэклоштыгъэхэр, ахэм лъэпкъым ышыхъэ къырыкіогъе къебар е тхыдэ гъаш!гъоньбэ, ордэйжхъэр, пчынальхъэр къызэралоштыгъэхэр, ежь Къадыр аш дэжкъым цык!гугъеми, йофтэбгэ цык!лоу е нэмыйк! лъэхүхэр афи-гъэцак!еу зэрахэтыщтыгъэр... Непэ къызнэсигъэм ордэйло-тхы-дэютэ цэрилохэм ямызакъоу,

— «Дэлхийн эдийнхүүгийн түнштэй эсэхийн түнштэй болгоо ильээси 100 кіогъе заор» — етхь Натхъо Къадыр. Етланэ къыпредээжы: «Адэ, уегупшысэмэ, къахыгъягаъгъэр шыпкъа е сыда? Мышупч!эр тхыльеджэм къытын ыльэк!ыষт. Къыхэгъэштыгъэн фаер мы хышшъэр шумрэ емрэязэпшыт гъаш!эрэ банэ къып-къырык!ыгъэу зэрэштыр; ежь лъэпкъым ышыхъэ йофт!кэ къидэхъумэ шлоигъор нафэм фэдэузыхагощэгъэ тхыдэу зэрэхъу-гъэр».

«Жыыгъэ къемыпшэу къурэ

сысрэп» зэралоу, зыгорэ щы-
мыгэхъахэу адыгэ лышхо-лыш-
хъужхъэм ацэхэр хэтхэу, Зас-
ылхъу кызызэрахьыгъэ тхыдэр
чыпэ нэк! кытэджакъэп» —
теубытагъэ хэлъэу тхаклом гү-
шыапэм щыкигъэтхыгъ.

Хъишиэ хъувгээш-шагъэм нээмийг гупшыс-шлошлхэр кьеgъеүү щых: адигэ лъэпкыым зээ зэпымычыжым шуушлэ узэрэмын хъулэштэр кызыэрэгурьыогъа гъэр ыкчи ушылэн зэрэфаэр зэхишлэу, зыгорэущтэу зэшүүн гъэм укыяфкённым игъо кызы зэрэсыгтээр ышхъээ къитаджэ зэрэхуугъагъэр.

Анах узыгъэрразэрэд тхыдэм щыхъурэ-щышлээрэ пстэоу кыныцы-ютагъэр, зэшомыгъигъэмэ мыхьущт юфышхохэр зэкіе ежье льэпкым илыхъужхъэм авшээральхъэу, акылыр апэ итэү зэрхъухэрэр ары. Узэктотынмын зедебгъештэним имэхъанэ тигубзыгъэхэм ллэужхъэм афырало тыкыгъяа огугъе.

Джыры упчэ къэуцу: сыда анахъэу Засс ыпху къахъыныр гущылэм пае, къэзэкъ атаманым е нэмых! дзэпащэхэм анэмыс хэу, къызхэкъыгъэр? Ар анахъэу Кавказ заом ихъугъэ-шлэгъэ жъалымхэр генералэу Засс ыцэ зэрепхыгъагъэхэр ары. Аш льыпсыр псыхъо ыгъэчъагъ, адь гэхэм ашхъэ шлоупкыгъэхэмкэ чэу пчэгъухэр зэпыгъэлэгъагъэх. Къушхъэч! льэпкъхэмкэ архъэм нахъ хъэжыгъ, гумыкъыж хъазабыр аригъэшчагъ «Шэйтанджынэузкэ» аш ыцэ льэпкъ шлэжым къыхэнаг...»

штольеном къвхэнай в...
Ау адыгэхэр жъалымхэп зафэх, пшъашъэр къахыгъэмий мыхъункэ дэзекуагъехэп, лъэпкъым идэгүурэ идахэрэ рагъэлъэгъугь; ежь генералым ыпхъуй адыгэ лъэпкъыр ыгукэ къыштагь

ШЭН-ХЭБЗЭШЛҮХЭР

Ахэр лъэпкъым ыкуцъых. Ара зэхишлагъеу, къыгурыйоу тхэкъо

ціліріп ары
кіләм аталық
фәхъугъағъэр.
Ежъ Кызыбәчи
күниш илағъ, ау
ахәр пұурым
нахъыжъыңуа-
гъәх, зырызәу
нәмыйкі чы-
пәхәм, ләкъо-
хәм ашапұщты-
гъәх. Аләццыкү
аталықтымрә
жъокъонанәмрә
(аталықтым
ягуашәрә) яль-
фығыгъә шынып-
къәм фагъадәу,
анаҳыкіләр
анаҳ класәу,
апсес һуальхъәу
апұщтыгъ. Шэ-
рәпілікъо (Ты-
гъүжъыкъо)
Кызыбәч-аталы-
къыр къаныр
(пұурыр) ңығы-
нықта зыштыхасы-

шүл-лышыу хуунымкээ зышхъасы-
жыгызэп: римыгъашагы, римы-
гъэльэхъугы, фыримыготыкыгы
къэнагызэп. Нахь зыкъызыгъетым
цыфхеми ахищаагь, Ыашэ-шьошэ
зехъакэмии, шы фэло-фашихэмии,
теубытагызэ зыхэлтэй псэльэ шы-
клеми афильтасар.

Аләццыкыл ильес 16 зәхүм Къызбәч анах шы лъәпкышшоу бәчкәнаныр ритыгъ, шіогъабәу хәлтыр, анах зеөш дәгъоу зәрәщытыр, ибысымкіл шыпкъэгъешхо зәрәхъелтыр, бғәпүтә лъәшкіл пүим етірыгүз, уанәм псынкіл къызәрәниутырәр фиботагъ. Ежъ Аләццыкыл ыныбжъ икъоу, янә-ятәхм адәжъ ащәжъын зыхъукіл, анах шы лъәпкъ дахәу жъераштым тесеу зәращыщтыр, етланә адыгъ шы лъәпкъеу щоләхүм щәлгъешхоу, күаучіл хәльхәр фиботагъех. Ильеситү джыри зытешшілгъе уж Аләццыкыл ильес 18 хүбүгъе. Къызбәч ильесыбәм ыптугъеу, ыләжъыгъе каләм къылқілкыгъем руразазъ.

Тыдэ щылэми, бгъакломи укьимыгъеукъытэжын тепльэр илэ зэхүм, лъэгъупхъэ-пытэу, онёгуми дахэу кыншэу, щысими, щытыми лыгу зэрилэр къапшэу янэ-ятэхэм адэжь ащэжын мурад ашыгь. Алэцыкly ятэу Бэрзэдж Тамбый плуршэжымы зыфигъэхъазырынэу макъэ рагъэгугь. Алэцыкly цые фыжыбзэр тешыкыгъэу, адигэ хувьшишо пэло ежвашьор, лэшеш-штуашэр диштэу (дышье-тыжынныр зэпэлэйдыхъэу) афэпагь. Шы жьэрэшты дахэм ыупэ ежь плурым иныбджэгъуйтлумэ алыгыгь, ау шыр ильян фэшлугь.

Кызыбэч шыхъэтельтир ышыхъэ
къещэкыгъеу, жэкіл-пекіл тхуа-
гъэр кыыхъеу, инышко шъеджа-
шъеу, аспылан плъышьор илеу ылә
кыыләтыйгъ, кызызэхэзыыхыгъэхэр
къеләсагъэх.

Урысые Федерацием и Президент 2009-рэ ильэсүм түгээгэзэм и 28-м ышыгъэ унашьоу N 3510-р зытетэу «Цыфхэр Урысые Федерацием и Президент иприемнэхэм зэращирагьблагъэхэрэм федеральнэ къулыкъухэмрэ учреждениехэмрэ ящахэр зэрэхлажьэхэрэм ехынгэй» зыфиорэр гэцэктэгээнт тегъэпсихъагаа федеральнэ къулыкъухэмрэ учреждениехэмрэ Адыгэ Республикаанкэ ячынгэ органхэм яшхъэтхэм 2019-рэ ильэсүм иятонэрэ кіэльэныкъо Урысые Федерацием и Президент иприемнэу Адыгэ Республикаан щыэм цыфхэр зэрэрагьблэгъэштхэмкэ графикир зэхагъэуцаагь.

Федеральнэ къулыкъухэмрэ учреждениехэмрэ ячынгэ органхэм ящахэм бэрэскэжьи, мэфэк мафхэр хэмийтхэу, **сыхыатыр 14.30-м кыщегъэжъагаа** 17.30-м нэс цыфхэр рагъэблагъэх.

Приемнэм Ѣылажьэхэу іенатэхэр зытогъэм бэрэскэжьи, мэфэк мафхэр хэмийтхэу, сыхыатыр 10.00-м кыщегъэжъагаа 18.00-м нэс тоф ашэ, **сыхыатыр 13.00-м кыщегъэжъагаа** 14.00-м нэс язэпуугу уахьт.

Приемнэр зыдэшыиэр: къ. **Мыекуапэ**, ур. **Советскэр**, 176, Адыгэ Республикаан и Лышихъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации зычэйт унэр, тел. 8 (8772) 52-19-00.

2019-рэ ильэсүм иятонэрэ кіэльэныкъо федеральнэ къулыкъухэмрэ учреждениехэмрэ ячынгэ органхэм ящахэм Урысые Федерацием и Президент иприемнэу Адыгэ Республикаан щынгэ цыфхэр зэрэрагьблэгъэштхэмкэ графикир зэхагъэуцаагь

Зырагьблэгъэштхэ уахьтэр – сыхы. 14.30 – 17.30

Үлээкъуац, ыц, ятац	Іэнатэхэр зыфэдэр	Мазэхэмрэ мафхэмрэ					
		07	08	09	10	11	12
Батмэн Фатимэт Аслъанбэч ыпхъур	Федеральнэ учреждениеу «Медикэ-социалнэ экспертизэмкэ Адыгэ Республикаан и Бюро шхъялэ» ипащ	3					
Натхъо Разынет Хамедэ ыпхъур	Урысые Федерацием социалнэ страхованиемкэ и Федеральнэ къулыкъу Адыгэ Республикаанкэ и Къутамэ ипащ	10					
Никифорова Марина Иван ыпхъур	Росреестрэм Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ	17					
Завгородний Сергей Александр ыкъор	Роспотребнадзорым Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ	24					
Глушченко Александр Павел ыкъор	Урысые Федерацием и Следственнэ комитет Адыгэ Республикаанкэ исследственнэ гъэлорышлангэ ипащ	31					
Лабазов Дмитрий Владимир ыкъор	Хыкумышл приставхэм я Федеральнэ къулыкъу Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ		7				
Къулэ Аскэрбый Хаджыбэчыр ыкъор	Урысые Федерацием Пенсионхэмкэ ифонд Адыгэ Республикаанкэ и Къутамэ ипащ		14				
Кіэныбэ Руслан Шыхамызэ ыкъор	Федеральнэ казначействэм Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ		21				
Шымыгъэхъу Айтэч Мурат ыкъор	Росздравнадзорым Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ		28				
Просвернин Александр Александр ыкъор	Пшыныжъ ягъэхъыгъэнэмкэ Федеральнэ къулыкъум Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ			4			
Хъокю Аюб Хазэрэт ыкъор	Федеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Росреестрэм и Федеральнэ кадастрэ палатэ Адыгэ Республикаанкэ и Къутамэ» идиректор			11			
Алай Владимир Анатолий ыкъор	Адыгэ Республикаан хэгъэгу клоцтофхэмкэ иминистр			18			
Хъапэкэ Аслъан Нурбай ыкъор	Монополием пшыуекъогъэнэмкэ Федеральнэ къулыкъум Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ			25			
Шевченко Игорь Сергей ыкъор	Адыгэ Республикаан ипрокурор				2		
Зыбкин Александр Леонид ыкъор	Урысыем и МЧС Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ шхъялэ ипащ				9		
Кориневич Ленина Аркадий ыпхъур	«АдыгеяНедра» ипащ				16		
Сихъу Русет Рэштыд ыпхъур	тофшэнэмкэ Къэралыгъо инспекцион Адыгэ Республикаан щыэм ипащ				23		
Ковалева Ирина Владимир ыпхъур	Урысые Федерацием юстициемкэ и Министерств Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ				30		
Басик Юрий Иван ыкъор	Мыекъопэ гарнизонным идээ прокурор					6	
Шаменков Виктор Владимир ыкъор	Щынэгъончъагъэмкэ Федеральнэ къулыкъум Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ					13	
Аверин Александр Владимир ыкъор	Адыгэ Республикаан идээ комиссар					20	
Дышъэкэ Адам Ауес ыкъор	Федеральнэ хэбзэлахъ къулыкъум Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ					27	
Порва Алексей Алексей ыкъор	Урысые Федерацием и Лыэпкэ гвардие Адыгэ Республикаанкэ и Гъэлорышлангэ ипащ						4

Искусствэмрэ щынныгъэмрэ

Шъхантэм пкыыхыр дерэшт

Клэлэцыкум ипкыыхы дахэ ыгу кызыэрэкыжырэм кыщегъажаагъеу цыфым зэгъэпшэнхэр юшыхээ, щынныгъэм еплыкіеу фырилэр зэфихысыжыным фэш уахтэ ишыкіагь.

Къокыпіэм щыпсэурэ лъэпкъэм яискусствэмкіе Къэралыгъо музееу Мыеекуапэ дэтым къэгъельэгъонэу кызызызяуахыгъэр зими фэмыдэу зэхшаклохэм альйтэ. Урысыем инароднэ суретшиштэу Олег Вуколовыр живописымкіе, шъолъыр-шъольырэу суретхэр шыгъэнхэмкіе илэпэлсэнгъекіе дунаим щыціеру.

Художественнэ амалхэр ыгъефедэхээ, суретхэмкіе къытуатэрэ юфу югъэцакіэрэ кызыэркылоу кызыщехумы, суретшиштэхэм къахацы. Искусствоведенимкіе докторэу Виталий Пациковым урыс культурэм, къэзэкхэм ящылекі-псэукіе юна-и атыридзагь. Аш зэрильтигэрэмкіе, Олег Вуколовым щынныгъэм къыхигъещыгъэр гум къегущыны.

Шъхантэм, піэтехъохэм, нэмийкэу цыфым ыгъефедэхэрэм къахихыгъэр макіеп. Урамын тырадзэжыгъе шъхантэмхэр О. Вуколовым зельгъухэм, суретэу юшыштыр гум щыщ хугуягь.

Итэкүхагъеу нэм ылъэгъурэ пкыгъор щынныгъэм сидэуштэу кызыщигъэлъэгъощта? Европэ искуствэм зыгорэхэр къыхихыгъэх, суретшиштэм еплыкіеу илэри аш хэгъэщаагъеу юфшакіешум юшыштыр гум щыщ хугуягь.

Шапхэ имылэу хэбзэ хэхыгъэ зыхэмийл юфшакъэр сидэуштэу кыбыгурьошта? Гумэкыгъохэр, рэхжатныгъэр — ахэри суретшиштэм егъефедэх. Суретшиштэм Михаил Курилко-Рюми-

ным изэфхысыж кызыхигъе-щырэ О. Вуколовым плъижыры, шуціэр искуствэм зэрэшигъе-федэхэрэр ары.

Зэфэмидэ шъохэр суретым щызэдыштэх зыхыкіе, искуствэм купкіе илэр нахышоу кыбыгурэо. О. Вуколовыр Францием щэпсэу, иофшакъэрэ Урысыем, фэшьхваф хэгъэгүхэм къашегъэльягьо.

Урысыем, нэмийкіе О. Вуколовым илэрэхэдээ шъохэр суретхэр къашегъэльягьо.

Цыфым сид фэдэ 1енате илэми, щынныгъэм чыпіеу щиубытырэм ежь-ежырэу уасэ фишыжьеу урехылпэ. Лъэкіеу, мылькоу, псауныгъеу илэр къы-

дильтигэхээ зэкіеми затыриштэу, щытхум дихыхэу бэрэ тэлъэгъу. Ареу щытми, унэм къызихажыкіе зигъэпсэфы шоин-

гъо зэрэчьеищтым егушысэ...

Шъхантэм юшхэе зынигъескэ пкыхыеу ылъэгъущтыр зыфэдер юшшэрэп, рэхжатныгъэм егушысэ. Шъхантэр пкыгъо анах шъабэхэм ашыц. Цыфхэр зэрэзэфэмыдэхэр кызыыдэпльтиштэу. Шъхантэрэри ашъохэмкіи, яшыкъекіи зэфэмидэнхэр нахышу. Олег Вуколовым исуретхэм япльыхээ шъхантэм икъыхэхын егушысагъе искуствэм пыщаагъе Стлашъеу Юрэ, Туцожь Фатимэ, искуствэм зыфэзыгъасэхэрэ ныбжыкъэхэу къэгъэльэгъоним икъызэуухын хэлэжьа-гъэхэр.

Зэхахьэр зэрищаагъ музейм илаштэу Күшүү Нэфсэт. Адыгэ Республиком культуремкіе иминистрэу Аулье Юрэ, суретшиштэм Цырэйоу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шүхъафтэн къызын фагъэшшошгъэ. Бырсыр Абдулах зэхахьэм къыщаагъ Олег Вуколовым иофшакъэрэ юфшакъырэ. Күхъэм ичэтэнхэр аш ылъэтигъэх, лъэшэу уальэрэ хым тыхищаагъ. Тльэгъурэр, кынгурьыорэр зэфэтхысыжынхэу уахтэ ти. Пкыхыэ рэхжатым хэтэу дэгьюу чыье зышоигъо цыфым шъхантэр пыдзы юшыштэп.

Суретхэр зэхахьэм къызытхыгъэх.

Каратэ

Ипшъэшъэгъухэр къифэгушуагъэх

Дунэе зэуухыгъе зэуукэгъухэр традиционнэ каратэмкіе Шъачэ щыкъуагъэх.

Урысыем ишъолъырхэм, іекыб хэгъэгүхэм ябэнекіо 300 фэдиз зэнэкъокум хэлэжьагь. Илъес 14-м нэс зынбжжхэм язэлүкігъухэм Мыеекуапэ икъэзэкъ кутамэ зыщыэгъэсэрэ Милена Андросовам аэрэ чыпіеу къашыдигыгь.

Физкультурэр, спортыр зыщагъэлэпіэрэ уна-гъом Милена Андросовар щаплу. Пшъэшъэжьыем ятэу Алексей къалэм икъэзэкъ обществэу «Заставэм» ныбжыкъэхэр щегъасэх. М. Андросовар спортым пыщагъ, пшъэшъэгъухэр илэх. Шъачэ щыкъогъе зэнэкъокум дышшэр кызыэрэзихыгъэм фэш еджаклохэр, клэлэеъаджхэр кыфэгушуагъэх.

Гимнастикэр

Д. Ланкиним итыжын

Европэм ия II-рэ джэгунхэу Минскэ щыкъуагъэхэм Дмитрий Ланкиним гимнастикэмкіе тыжын медалыр къащыдихыгь.

Дмитрий Ланкиныр Мыеекуапэ кызыхыгъу, къалэм испорт еджа-пэу N 2-м итренерэу Вячеслав Конохын илаштэу спортышхом аэрэ лъэбэхүхэр щишыгъэх.

Д. Ланкиныр Урысыем ихшыныгъе командэ хэт, спортымкэ дунэе класс зиэ мастер, джырэ уахтэ Москва юшыу илэпэлсэнгъе хегъахьо.

Нэклубъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

Зэхэзыщагъэр ыкыи кыдэзыгъэкырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъюфхэмкіе, йохыб къэралхэм ашы-псэурэ тильэпкъэгъухэм адярьиэ зэпхынгъэхэмкіе ыкыи къэбар жуугъэм иамалхэмкіе и Комитет

Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кіэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъекіе 5-м емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэлгэгъекожых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын йохэмкіе, телефон-радиокъетынхэмкіе ыкыи зэлгээ-їсыкіе амалхэмкіе и Министрствэ и Темир-Кавказ Чыпэ гъэйоры-шап, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщауштырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкіи
пчагъэр
4267
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2029

Хэутынм узьчи-кэтхэнэу юшт уахтэр Сыхытэр 18.00

Зыщиштэхэгъэх уахтэр Сыхытэр 18.00

Редактор шъхьаэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьаэм игуадэр Мэцлээкъо С. А.

Пшъэдэкъижь зыхырэ секретарыр ЖакІэмкъо А. З.